

Viastrý, Cestov

4*22

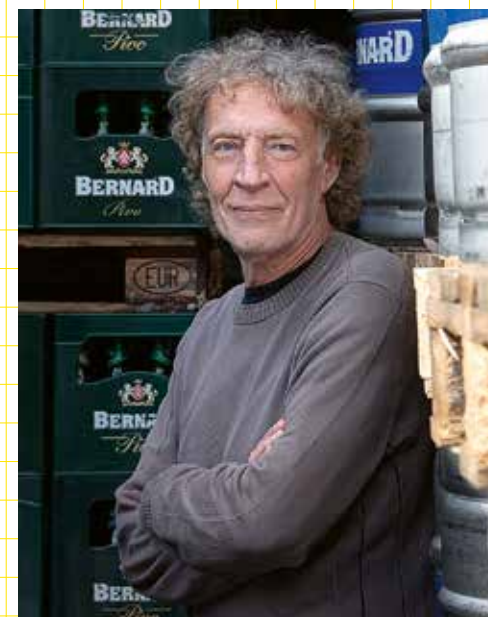
PETR PAVEL
VIETNAM
LINDA WRONG
ALEŠ LINHART

Škodu na majetku vám zaplatíme nebo opravíme.

KDYKOLI NÁS POTŘEBUJETE, JSME S VÁMI.
OSOBNĚ I ON-LINE.

→ Více na allianz.cz

Stanislav Bernard
spolupřítel Rodinného pivovaru Bernard

Nejen naše republika, ale celý svět směřuje do těžších dob: je tu souhra všemožných negativních věcí, jako je inflace, velmi rychlé narůstání už tak obrovské zadluženosti, ceny a dostupnost energií, pohonných hmot, potravin i bydlení – prostě rapidní nárůst životních nákladů a nejistoty nás všech. A protože v pivovaru věříme, že když je někdo úspěšný, neměl by se tvářit, že se kolem nic neděje, ale naopak by se měl o úspěch podělit, založili jsme nadační fond pomoci pro Humpolec a jeho blízké okolí. Tady jsme doma. Chceme pomáhat lidem, kteří se dostali do tíživé životní situace a potřebují impuls, aby se odrazili ze dna. Takových situací může být obrovské množství, například první žádost o pomoc se týká rodiny, které vyhořel rodinný dům.

Jako firma jsme zažili období, kdy jsme hodně dlouho, hodně přes deset let, bojovali o život a pivovar zachraňovali. Proto nyní, když jsme úspěšní, cítím, že je na čase nejen vydělávat, ale také v rámci možností pomáhat. Do fondu vložil prostředky pivovar a my dva

s Pepou Vávrou jako společníci. Zároveň je to fond otevřený, takže do něj mohou přispívat i ostatní lidé či firmy. Zásadní podmínkou pomoci je, aby člověk nepřišel jen v uvozovkách s nataženou rukou, ale aby sám měl představu, jak se zase postavit zpět na nohy. Zaměřili jsme se na místo, kde jsme doma, nicméně věřím, že po republice je řada úspěšných firem a možná pro ně můžeme být i určitou inspirací, pokud to tak budou cítit. Jako důležité vnímám také fakt, že jde o velice adresnou pomoc, která je nejsmysluplnější.

Když jsme fond zakládali, jednali jsme srdcem. Život má jednu vlastnost, a to, že se neustále mění. Irové mají jedno přísloví: Každý mrak má stříbrný okraj. U nás je to spíše: Za každým mrakem najdeme slunce, i když ho teď nevidíme. Nebo také: Jednou jsi dole a jednou nahoře. A když je člověk dole, často dokáže pochopit spoustu věcí. Důležité je pak umět jeden druhého ve správný čas podpořit.

Držme se!

vlastní cestou 4²²

říjen – listopad – prosinec

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz
Magazin Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

obsah

04 – generál Petr Pavel
rozhovor	26 – Aleš Linhart
rozhovor
10 – Kapr transka
povídka Josefa Moníka	31 – Zrození hříchu
fejeton Ondřeje Neffa
14 – Dobré ráno, Vietnam!
fotoreportáž	32 – Dawson City: Hladové jámy
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
20 – Linda Wrong
lahůdka ze světa umění	34 – Kanály, kola a van Gogh
reportáž
25 – Z pivovaru
novinky z pivovaru	38 – Zámek Písečné
Vysočina a okolí

obálka > Linda Wrong: Living in a fantasy while have no reality
foto > Okamihu

Lídr musí mít vizi

říká

generál Petr Pavel

Úspěch se stal hodnotou bez ohledu na cenu.

Ucházíte se o post prezidenta České republiky. Jakou zemí podle vás jsme?

Vyjdou z velice dobrého a rozsáhlého průzkumu, který dělal Český rozhlas ke 30. výročí listopadu 1989. Závěry jsou na jedné straně pozitivní: lidé vnímají, že třicet let demokracie nám přineslo prosperitu, že se v Česku žije mnohem lépe, máme výrazně vyšší příjmy, větší komfort a můžeme cestovat. Zároveň se ale ukázalo, že pro přibližně 20 procent populace se nezměnilo vůbec nic. Tito lidé se cítí být na okraji společnosti úplně stejně jako dřív. Slova demokracie a svoboda jsou pro ně prázdným pojmem. Na jejich životní úrovni se nic nezměnilo a demokratické hodnoty jsou pro ně příliš abstraktní.

A dál?

Zajímavé bylo také zjištění, že velká část naší populace je přesvědčená, že stojí za to bránit, co nám demokracie přinesla, ale jen 20 procent je ochotno pro to něco udělat.

A co je mezi těmito 20 a 20 procenty?

Zaujala mě ještě informace, která koresponduje s lakonickým prohlášením, jež kdysi udělal Jiří Pehe: že velká část našeho národa v roce 1989 ani tak nestála o demokracii, protože lidé ani přesně nevěděli, co si pod tím pojmem představit – že se vlastně jenom chtěli mít líp. A tento průzkum ukázal, že velká část společnosti je přesvědčená, že jsme v posledních třiceti letech hodně zanedbali hodnotovou výchovu. Že mnoho

problémů, které dnes cítíme – určitá frustrace, již Václav Havel nazýval blbou náladou – vyplývá z velké části z toho, že se hodnoty vytratily.

V jakém smyslu?

Univerzální hodnotou se stal úspěch bez ohledu na cenu. Bez ohledu na to, zda byl dosažen prací, schopnostmi, pílí, nebo jakýmkoli nečistým způsobem. Mnohokrát k tomu bohužel přispěli i nejvyšší představitelé státu, kteří dali lidem špatný příklad – že je úspěch hlavní kritérium a to ostatní jsou jenom podružnosti.

A výsledkem je?

Že vidíme nepopíratelný pokrok v mnoha oblastech, který ale mnohdy není doprovázen pocitem spokojenosti, nějakého obecného štěstí. Když se podíváme například na skandinávské země, tak už dnes nemají životní podmínky o tolik lepší než my, ale jejich indexy štěstí a spokojenosti jsou v průzkumech daleko výše. Máme spoustu důvodů být spokojeným, šťastným národem, ale z nějakého zvláštního důvodu nejsme.

Proč tedy? Proč neumíme být šťastní?

Do značné míry to je asi tím, že jsme si pořád nezvykli klást dostatečný důraz na pozitivní příklady. Spíš v sobě stále máme touhu po průměrnosti. Jakmile někdo vyčnívá, začne nám vadit. Máme mnoho lidí, kteří naprosto obdivuhodným způsobem dokázali vybudovat něco úžasného. Ale části

společnosti pořád vadí, když se poukazuje na úspěchy někoho druhého. Na anglofonním světě se mi líbí, že když je někdo výrazně lepší, ostatní se s ním chtějí identifikovat. My máme spíš tendenci to bagatelizovat, znehodnotit. Říkáme si: „Nevím, co na ní, na něm vidíte, kdybych já měl takové podmínky...“ Hlavně nevyvinout žádné úsilí.

Co s tím?

Myslím, že lze hodně dělat, hodně změnit. Řeknu to lidově: Když se to odšpuntuje nahore, mezi vysokými představiteli státu. Dokud bude z nejvyšších míst zaznívat spíš popularizace a propagace toho nehodnotového, nemůžeme se divit, že se lidé budou takovými příklady řídit. Když političtí představitelé obcházejí pravidla, případně si je vytvářejí sami pro sebe, nemůžeme přece čekat, že lid je bude dodržovat. Bude to naopak, protože lidé se často nechají inspirovat negativními příklady mocných.

Co jsou pro vás zásadní hodnoty?

Především bychom měli lpět na tom, že každá civilizovaná společnost žije podle pravidel a ta musí být respektována a dodržována všemi. Víím, že v politice je to těžké, ale i politici by měli mluvit pravdu a s lidmi komunikovat otevřeně.

No, to nezni jako úplně vysoký nárok.

Nemluvím jen o tom, že by neměli lhát. Ale že by v komunikaci s občany neměli zkreslovat, lakovat věci narůžovo, ale pojmenovat je pravými jmény. Lidé většinou nechtějí slyšet, že všechno bude skvělé a že nemáme žádné problémy. Chtějí slyšet, jak si s problémy, o nichž vědí nebo které tuší, poradíme. To je pro ně mnohem důležitější. Jako s nemocí: i když diagnóza není povzbuzivá, člověk alespoň ví, na čem je. A vědomí, že se s tím dá něco dělat, vás zklidní. Je dobré znát nepřítele.

Jsme tedy nemocní, potřebujeme znát diagnózu k uklidnění. Jak pro společnost zní?

Vím, že se kvůli tomu na mě někteří zlobí, ale mám pocit, že jsme jako společnost stále tak trochu nedospěli. Že se moc zabýváme minulostí a různými komplexy, které jsme si ještě nedokázali vyléčit – a to nám brání dívat se do budoucna. Možná potřebujeme vytáhnout několik největších kostlivců ze skříní, vyrovnat se s nimi, říci si naprosto na rovinu, v čem jsme dobří, kde jsou naše

„Máme spoustu důvodů být spokojeným, šťastným národem...“

silné stránky a v čem máme mezery, co se nám kdy nepovedlo. A tím to prostě uzavřít. Ne zapomenout.

Ale jít dál?

Pokud se v tom všem budeme neustále pitvat, ztrácíme energii a čas věnovat se tomu, co je podstatné teď, a hlavně co bude podstatné zítra. Vyrovnání s minulostí by mohlo přinést zklidnění, zdravé sebevědomí vycházející z poznání našich silných a slabých stránek. Těch pozitivních je opravdu hodně.

Jaké třeba?

Jednou provždy si řekněme: Nejsme slabá a bezvýznamná země, což opakujeme, když chceme sami sebe omluvit. Jsme dostatečně velká, bohatá a chytrá země se spoustou šikovných lidí, která se může prosazovat v Evropě i ve světě. Tak to začneme dělat! Vezměme si příklad ze zemí, které mají menší

počet obyvatel, a přitom mnohem větší sebevědomí a schopnost dívat se do budoucna, než máme dnes my. Zkusme to úplně stejně. Potenciál máme.

Odráží se v tomto vašem přístupu i váš osobní příběh, tedy vaše členství v KSČ?

Ano, ale nejenom ten. Vezměte si, jak často jsme se ve zdůvodňování toho, proč jsme, jací jsme, vraceli až k Bílé hoře... Habsburské, Němci, Sovětský svaz, teď Evropská unie; vždycky máme někoho vnějšího, kdo může za to, že se nám něco nedaří, že máme špatnou náladu.

Chápete lidi, kterým vadí vaše minulost?

Chápu a nemám jim to za zlé. Vadí mi jen, že mnozí z nich nedokážou posoudit všechny odstíny, ale vidí jen černou a bílou. Někteří možná sami cítí, že mají máslo na hlavě, a tak chtějí ukázat na někoho jiného, aby pozornost odvrátili. Pro někoho jde ale

o naprosto principiální stanovisko, a to zcela chápu. Například u lidí, kteří byli režimem omezováni, pronásledováni nebo dokonce likvidováni. Proto opakovaně říkám, že lidem, kteří měli o politice jasno v době, kdy já vyrůstal, můžu jen závidět. Já jsem jasno neměl.

Nicméně voláte po tom: vyřešme minulost a hledme vpřed.

Pokud mluvíme o mém čtyřletém členství v KSČ, které mi odpůrci vyčítají, byla to chyba. Vedlo mě k ní prostředí, ve kterém jsem vyrůstal, a také fakt, že jsem neměl takový přehled, jako mám dnes, nebo jaký měli v té době jiní. Za nedostatek přehledu, případně naivitu, přece nelze někoho odsoudit jako amorálního. Kdybych svoje členství využíval ke kariéernímu růstu, poškození někoho jiného, bylo by to jiné – to se ale nikdy nestalo. Dostal jsem šanci chybu napravit, bylo mi nabídnuto, jestli chci sloužit v nové armádě,

„Žijeme v demokracii a svobodném světě, který nám dává mnohem víc šancí, než tomu kdy v minulosti bylo.“

a já do toho šel. Považoval jsem to za novou startovní čáru. Mohl jsem ukázat, že za důležité považuji politický systém a hodnoty, podle kterých žijeme teď. Za více než třicet let jsem tomu obětoval opravdu hodně. Věřím, že ten, kdo chce, si sám udělá obrázek, za jakými hodnotami stojím.

Napadlo vás vůbec, že se o tom všem budeme bavit ještě za 33 let? A je to správné?

Asi jsme se s tím úplně nevyrovnali. V právní rovině ano – naprosto souhlasím, aby všechny přestupky a zločiny byly podle práva potrestány. Ale jak trestat za členství někoho, kdo se zločinů nedopustil? To se podle zákona trestat nedá, to si lze jenom společensky odpracovat. Jsem přesvědčen, že jsem si to odpracoval, proto považuji alespoň pro sebe vyrovnání s historií

za ukončené. Pokud to tak někdo necítí, nemůžu ho přesvědčovat. Ale když nepůjdeme dál, ztrácíme ze zřetele to podstatné. Tedy to, jaké má kdo názory na palčivé problémy dneška a budoucnosti a jaký má potenciál ty problémy řešit.

Je pro nás černobílé spektrum čímsi typickým?

My si kolikrát nedokážeme najít střední cestu a máme snahu vidět věci černobíle; přestože si zakládáme na tom, že jsme národem, který si nenechá nic nakukat, tak míra přebírání černobílých „pravd“ většinovou populací je až zarážející. Například ani na osobnost Václava Havla se často nedokážeme dívat střízlivě – pro některé přestal být normálním člověkem se všemi svými chybami a slabostmi a stal se modlou, pro jiné se zase stal synonymem veškerého zla.

Co se nám od Listopadu povedlo, co ne?

Velice rychle jsme se dostali do přední skupiny států Evropy. Kvalita naší vědy, výzkumu i průmyslu vzrostla. V řadě oblastí se nemáme vůbec za co stydět – včetně byznysu, sportu, kultury. Země velice prokoukla. Když člověk dnes jezdí po našich městech a vesničkách a srovná si prostředí například se sousedním Rakouskem, nevidí velký rozdíl; občas si připadáte jako v idylickém prostředí seriálu Doktor z hor. Stali jsme se členy dvou důležitých institucí demokratického západního světa. Mám ale pocit, jako bychom si toho s okamžikem vstupu přestali vážit. Jako by samotný vstup byl cílem, a ne teprve začátkem. Jako bychom očekávali, že vstupem do NATO a EU přijdou bezpečnost a prosperita samy od sebe, bez další práce.

Vracíme se tím znovu k přístupu my versus oni? Češi proti někomu?

Nezvykli jsme si, že při členství musíme tuto rétoriku opustit, že platí už jen my – se vším, co to obnáší. Včetně toho, že se nám na takových organizacích nemusí všechno líbit, že se jim sem tam něco nepovede. Ale jinou lepší alternativu nemáme. Spíš se podívejme, jestli využíváme všechny možnosti, které se nám nabízejí, jestli jsme aktivním a konstruktivním členem. Nebo jen obecným kritikem, jemuž se pořád něco nelíbí, ale sám moc ničím nepřispěl.

Co se nám naopak pořád nepovedlo?

Tahle země poměrně dost zbohatla, a přesto si lidé nemyslí, že se máme dobře, což je zvláštní. Pořád se díváme v řadě ohledů na USA s velkým obdivem až závistí. Kdybychom si ale srovnali životní úroveň většiny populace, máme se tady jako v ráji. Dostupnost zdravotní péče, pojištění, vzdělávání, o tom se Američanům kolikrát ani nezdá. Přesto máme pocit, že jsme stále chudá země, čímž si zdůvodňujeme, že nemůžeme pomáhat ostatním, protože „sami máme málo“. Zároveň jsme si tak trochu zvykli, že bezpečnost a prosperita jsou nárokové. Že už se nemusíme snažit, že je to něco, co musíme dostat.

Souvisí to za vás s kostlivci ve skříních?

Souvisí, ale také s absencí hodnotové výchovy. Měli bychom klást větší důraz na to podstatné: že žijeme v demokracii a svobodném světě, který nám dává mnohem víc šancí, než tomu kdy v minulosti bylo. S demokracií se ale pojí celá řada závazků, povinností, které

PETR PAVEL

(*1961)

Narodil se v roce 1961 v Plané u Mariánských Lázní. Po Vojenském gymnáziu v Opavě nastoupil na Vysokou vojenskou školu ve Vyškově a sloužil v Prostějově u výsadkářů. Později absolvoval Vysokou vojenskou školu pozemního vojska ve Vyškově, postgraduální studium zpravodajství na Vojenské akademii v Brně i kurzy na Královské akademii obranných studií v Londýně či na tamní King's College. Působil jako náčelník Generálního štábu Armády ČR (2012) a poté byl zvolen předsedou Vojenského výboru NATO (2015). S manželkou Evou mají syny Jana a Petra a dceru Evu. Hovoří anglicky, francouzsky a rusky.

už tak moc slyšet nechceme. Mnoho lidí si dodneška demokracii plete s anarchií, neustále zdůrazňují svobody, ale vůbec nechtějí mluvit o povinnostech.

Vadí vám to, štvete vás to?

Je celkem přirozená věc, že tihneme k tomu mít co nejméně povinností, co nejvíc volnosti a benefitů. Opravdu to asi souvisí s tím, že ve výchově jsme rovnováhu mezi svobodami a povinnostmi zanedbali odmalička: v rodinách, ve školách. Pokud demokracii necháme ležet ladem, buď se pokazí a stane se z ní nějaký derivát, který můžeme vidět v různých zemích světa, nebo o ni přijdeme úplně. Protože se na úkor lidí, kteří budou hostejní, víc a víc začnou uplatňovat dravci, kteří si demokracii nakonec překročí podle svého. Na všech úrovních, v rodinách, ve školách, ale také v politice bychom měli zase začít prosazovat, a pokud možno hned, že mít hodnoty a respektovat je není slabost, že to není ani luxus, ale naprostý základ.

Kudy jít, abychom se vydali vpřed a nestáli na místě?

Mám jednoduché vodítko, ze kterého vyplývají další věci – abychom byli zemí, ve které se lidem dobře žije a na kterou jsou hrdí. Jak toho dosáhnout? Především tím, že budeme dodržovat a respektovat pravidla, která budou platit pro všechny, vychovávat k hodnotám a k rozlišení toho, co je a není správné.

A budeme se tím vším řídit, i když to asi sem tam nebude příjemné a bude to bolet. Když budeme zemí, která si uvědomuje, že není chudá, a proto je také solidární. Jak se všemi uvnitř našeho státu, kteří měli méně štěstí nebo schopnosti, a tím pádem bychom se o ně měli postarat, tak i s těmi, kteří pomoc potřebují za hranicemi. Nikdy totiž nevíme, kdy budeme pomoc ostatních potřebovat my.

Co dalšího vidíte jako podstatné?

Také pružnost ve využití potenciálu, který máme, jeho „odšpuntování“. Protože v mnoha případech stát vytváří kreativitu a tvořivost spíš překážky, než aby jim šel naproti. Jen odbouráním některých bariér se může v průmyslu, službách i ve vzdělávání podařit velký kvalitativní skok kupředu, potenciál tam je. Víím, o čem mluvím, při cestách po Česku jsem ho na mnoha místech viděl.

A v obecnější rovině?

S tím vším souvisí, že už ani náhodou nebudeme zpochybňovat, jestli jsme Západ, nebo Východ, nebo snad nějaký most mezi tím. Jednoznačně si řekněme, že jsme součástí demokratického světa, který se neomezuje na EU či NATO; i demokratické země na druhém konci světa jsou našimi partnery a přirozenými spojenci. Že budeme vnímat, co znamená být demokratickou zemí. Nejen těžit z výhod, ale také pro to kontinuálně něco dělat.

At' už lednová volba dopadne jakkoli, věříte, že toto všechno může ovlivnit prezident? Že je funkce tak silná?

Nedívám se na to jen z pozice psaných prezidentských pravomocí, ale spíš z pozice obecné teorie leadershipu. Lídr by měl především mít nějakou vizi, pro tuto vizi získat svůj tým a vhodně ho motivovat, taky dávat sám příklad. A právě tohle je jedna z věcí, která bez ohledu na pravomoci může hodně změnit. Hezké české přísloví říká: Ryba smrdí od hlavy. Pokud ta hlava bude vypadat a fungovat dobře, rázem se zlepší i zbytek. Prezident má mnoho možností. Pokud je bude aktivně využívat, spousta věcí se může velice rychle posunout, a hlavně se může změnit k lepšímu atmosféra ve společnosti.

Čímž se opět vracíme k oné blbě náladě, k neschopnosti být šťastní.

Pokud se dokážeme od „to nemá cenu, ono to nejde“ posunout k přístupu „my to dokážeme, protože na to máme“, už tohle bude velká věc, v tom může prezident hodně udělat. A také v tom, že přestane akcentovat jako základní kritérium úspěch, ale spíš dodržování pravidel a respekt k hodnotám. To se samozřejmě nepodaří během roku ani během jednoho volebního období. Ale může to stačit k nastartování pozitivního trendu.

JOSEF MONÍK

Kapr transka

Ve vypuštěném plavebním kanálu ležely plasty, kondomy, rozbitý skateboard. Připomínalo to pobřeží na severu, kde v mrtvé velrybě hoduji rackové a bílí medvědi; zem kolem pokrytá kostmi a vnitřnostmi.

„Myslel jsem, že vydra bude vyprodaná,“ vysvětloval Mazanec. „Ptal jsem se, jaká je praxe při osvojení – že chci dát holce k Vánocům adopční listinu na vydra říční. Báł jsem se, že tyhle šelmy nebudou k mání. Že zbydou supové, hyeny a taková ta fauna, kterou inzerují na billboardech. Bylo mi řečeno, že si neosvojím konkrétní zvíře, nýbrž celou čeleď. Takových osvojitelů může být u jednoho druhu víc.

Návštěvník z Ameriky se zasmál. „Tomu říkám pozitivní diskriminace. My najímáme aktivisty jako ředitele pro diverzitu nebo manažery sociální spravedlnosti. Tohle jim poradím. Adoptovat budou i zoofilové, ale zvířátka před nimi zůstanou zamčená v kleci.“

Strouhou na dně protékal uzounký potok. Koryto se bude čistit. Jindy tady proplovávají nákladní lodě s dvoumetrovým ponorem. Po pravé straně kameněl buldozerový romantismus na stavbě nové čističky, hromady hlíny, nákladáky. Byl advent, poslední neděle před Štědrým dnem. Stáli na mostě k Císařskému ostrovu, do Troje, do zoologické zahrady.

„Berunka si přála kožešinové zvířátko,“ pokračoval Mazanec. A vydra se mi zdála nejroztomilejší. Taký žere ryby – jo, nesmíme zapomenout koupit toho kapra. Dají se v Seattlu sehnat kapři?“

„Dají. U Číňanů. Poláci je mají taky. Ale nikdo to tam nejí; moc kostí. Většinou mají krocana.“

Opřeli se lokty o zábradlí. Myslet znamená zapomenout rozdíly. Mazanec nabídl Američanovi cigaretu. Sáhl po ní jako po zakázané svátosti. Kdysi se spolu učili v knihkupectví. Souček odjel na západ USA, do rybí konzervárny, na brigádu spojenou s jazykovým kurzem. Zůstal tam, získal občanství a místo v nakladatelství Cadabra, ze kterého Jeff Bezos vybudoval Amazon. V roce 1998 přikoupil Internet Movie Database a společnost se rozvodnila miliardovým průtokem. Vojtěch Souček závratně zbohatl. Žil v jednom z těch bungalovů přepychového perimetru ohrazeném žulovou zdí s reflektory, kamerami a heliportem za pancéřovanými vraty na fotobuňku, hlídaném bezpečnostní službou. Mezi normální lidi už nemohl. Zato měl přímý telefon na nejbohatšího člověka světa.

Včera přiletěl na starou Ruzyň soukromým bukanýrem, v podstatě na zapřenou. Mazanec nechtěl vyzvídat, ale spolužák se netajil. Vysvětlil mu, jak v sobě objevil počítačového mága a postoupil ve firmě na místo projektového manažera. Teď už je na nejvyšší pozici ředitele evropské divize. Vznášel se nebetyčně nad Mazancem, knihovníkem se dvěma dětmi a manželkou v panelákovém bytě. Spolužák nechápal, proč ho chce vidět. Čas nadnárodních mogulů je drahý, počítá se na minuty a miliony. A nepamatoval si, že by byl spolužák sentimentální. Vyznačoval se sebevědomím, jakým se honosí cynici, stoici a epikurejci, tedy filozofové, které nikdy nečetl, neboť jeho vírou byl byznys.

Zároveň to mělo jistou logiku – milionáři se zastesklo, chybí mu stromeček, ladovská idyla. Je sirotek, rodiče mu umřeli. Sirotek, pravda

nehorázně bohatý, ostatní příbuzní by po něm kdovíco chtěli. Mazanec, kamarád z dětství, je tak vítaný objekt návratu, nezávazného a přitom cituplného. Napadlo ho, že hlavní smysl přátelství je nahradit rodinu, stát a komerční instituce sloužící duševnímu zdraví.

Souček se ozval minulý týden, že by s nimi chtěl na Štědrý den povečeřet. Pokud jim to nebude vadit. Nechce se vnucovat, Vánoce jsou svátky rodiny. Bydlet bude v hotelu.

Mazanec oznámil novinu ženě, byla nadšená. Nebylo jeho jméno náhodou ve Forbesu, na seznamu těch lidumilných plutokratů?

„To je možné, ale jmenuje se teď Adalbert Sawchuck.“

„Adalbert? Kde to vzal? On se stydí za starobylé české jméno? Za křtitele pohanů? Byl přece Vojtěch, ne?“

„Bohatství uráží spoustu lidí na velkou vzdálenost. Všichni opravdu mocní mají přezdívky, kryjí se. To je taková korporátní etika. Už jen to jméno, Adalbert, dodává dekorum každému obchodnímu jednání.“

Teď tedy mřít s Adalbertem-Bertem do zoologické zahrady a sdělují si historky z natáčení. Vzdálenost prospívá mýtu. Řeka, do níž stokrát vstoupili dvakrát, protože spolu, časové pásmo neustálého stmívání, třešňových alejí; dlouhé nohy tenistek na kurtech Sparty. Každý zvláště se chce dobrat nějaké hlubší vzpomínky, rozbalit balzamované dětství. Před dvaceti lety tady skákali do vody. Lezli na šify a nechávali se odvézt do zymadla u hydrologického ústavu. Tam počkali na remorkér, který plul opačným směrem.

„Nikdy ses neoženil?“

„Žil jsem s přítelkyní,“ připustil spolužák. „Potom jsem odjel otevřít filiálku do Nairobi, sám, a když jsem se nečekaně vrátil... no, vyhodil jsem ji. Teď si občas zajdu s nějakou blondýnou na večeři, málokdy s takovou snídám, nic vážného. Abych byl upřímný, bojím se, že mě ženské chtějí jen kvůli penězům. Něco ti řeknu. Když je ti sedma-osmatřicet, žiješ sám a myslíš si, že si můžeš nezávazně užívat, je z tebe sobec a baví tě to čím dál míň. Vím to o sobě. Jsem děvkař, co si budeme povídat; dobrý manažer, asertivní, psí čumák s vyběleným chrupem. Projevím nezbytnou lapidární srdečnost, ale upřímnost si nemůžu dovolit. Zdravím se s uklízečkami křestním jménem, umím se neopít na podnikovém rautu. Nemyslím na city, myslím na zhodnocení. Ve vrcholném

byznysu panují povrchní vztahy, osamělost tak tuctová, až je to povolání. Je to droga, ostatní požitky nepotřebuješ.“

Souček se potřeboval vymluvit. To bylo zřejmé. Na základním pobježí nemohl. V samém začátku kariéry přešel z knihkupce na správce webových stránek, potom na zaměřovače komerční pozornosti/focus puller. Vedl hluboké rozpravy s potenciálním klientem o věcech jako život, smrt, láska a osud, aby mu na závěr nabídl hypotéku nebo tablety do myčky na nádobí. Evropský akcent a bezchybná gramatika budily dojem šlechtictví. Pak udělal kariéru jako IT geek a přestal mluvit.

Stoupal výtahy přilepenými k proskleným pláštům mrakodrapů s lidmi uvnitř jako včelami v úlu, později těmi pětihvězdičkovými v útrokách, určených obchodním ředitelům jistého stupně. Nahoře čekala nákladná prázdnota obrovských apartmánů ve věžích správních a dozorcích rad; ještě výš bazén a tvář hostesek, jejichž úsměv byl make-up, který se roztékal na kývnutí prstem. Byl by to splněný sen, kdyby nebyl tak tuctový. Tak americký.

Byl v nejvyšší nomenklatuře. Nemohl si zadat; i na dovolenou musel jezdit se stejnou skupinou lidí, na stometrové jachtě kolem Yucatánu. Astronomický vzestup v jedné generaci se dá arci jen obtížně ustát. Raketové přetížení ubíjí.

„Věrnost patří labutím. Ne těm černým.“ Nebylo jasné, zda mluví o ptáčích pod Šlechtovou restaurací, nebo se jedná o stav depresivních úroků, nějakou třídu bankovních metafor. S cigaretou, kterou už dlouho neměl, a hlasem bronchitického Holanďana líčil detaily obchodní politiky. Vršil kybernetické termíny z oblasti peněžnictví, jako by četl účetní uzávěrku. Mazanec nestíhal sledovat, zastavoval se u neznámého slova, když už kamarád ujížděl po jiné koleji. Jednu chvíli nevěděl, jestli hovoří o autech v Asii nebo o eutanázii.

Nebe zůstávalo napařád níž, ale trhalo se. Ještě před týdnem zkrášloval sněhový obal holé větve, aby pod ním za pár dnů praskly; křehké olše, rozhádané straky. Potom sníl roztál, bylo na nule.

„Jsem archeopteryx všech kukaččích mládat,“ pronesl Souček další bankovní průměr. „Nelítošný sirotek, který nemůže jinak.“ Mazancovi to přišlo jako hledaný patos. Od viaduktu zahoukal nákladní vlak. Udělat z paměti ctnost znamená přizvat nostalgii.

Přešli ostrov, zastavili se v kiosku u jízdárny. Vypili kelímek svařeného vína. Přes den se zase oteplilo. Nízké slunce se prodralo mezerou v mracích. Slyšeli nezaměnitelný zvuk prudké řeky. Vstoupili na přívoz a přepluli divoké rameno do Troje.

Uprostřed autobusové točny stála plastika znázorňující rodinu surikat. Nad vchodem do ZOO se sbíhaly stříbrné komety. Na esplanádě za branou svítil vánoční strom. Pod ním slaměné jesličky – Bivoj přináší kance a Kazi s Tetkou a Libuší nahrazují Tři krále.

Mazanec zaplatil v informačním centru patronátní list k vydrě pro Berunku a přibral mývala pro Matěje. Adoptovat zvíře chtělo dost lidí, nikdo nechtěl elektronicky, muselo se čekat. Dozvěděli se, že při další splátce obdrží pamětní listinu a děti mohou do ZOO zdarma. Jejich jména budou uvedena v bulletinu Trojský koník a u výběhu vedle nomenklatury Carla von Linné. Souček trval na tom, že jim přikoupí podíl právě na ty africké surikaty. Je to dluhopis, řekl, zhodnotí se. A projevil se jako personalista živočišné říše, neboť zde byl zoologický analogon korporátní hierarchie. Šelmičky mají úlohy v tlupě rozdělené, dominantní matka přenechává výživu mláďat „kojně“ a po jejich narození se začne ke svým podřízeným chovat mimořádně agresivně. Mláďata se stávají výhradním předmětem péče celého společenství, patriarchát zrušen. Zahrada byla plná rodin s dětmi, ale spolužáci dál nešli. Bylo jim řečeno, že vydry i mýval jsou po krmení, spí, a pavilon se surikatami je v asanaci. Vydali se zpátky přes park Trojského zámku.

Za zdí u řeky seděl bezdomovec v malebném zátiší svých pokladů: tašky plné neznámých potravin a hygienických potřeb. Zdálo se, že mu nic nechybí. Oblečen napůl od Vietnamců, napůl z Diakonie Broumov; pod kabátem snad odložené sako od Armaniho. Napájel se z pet lahve s nejzjistitelným obsahem. Dva psi nejasné rasy suplovali osla a volka, dýchali na kočárek s jedním kolem zlomeným, kočovný betlém, ve kterém měl zbylý majetek. Dávno v něm odvezl vyhynulé diagnózy jako skvrnitý tyfus a neposkvrněné početí. Ztělesňoval směs havarovaného Ikara a táty Huckleberryho Finna. „Příslejte na pejsky“, stálo na kusu lepenky vedle plechové misky.

Souček mu věnoval analytický pohled a pět set korun. Pro tuláka to bylo hodně, pro ředitele z korporátní centrály málo.

Kdyby dal víc – a mohl by dát desetkrát, stokrát víc – bylo by to nevkusné, byl by to grant, sponzoring, investice, dal by si to do nákladů. Bylo by to neosobní. Milionáři obvykle nenosí po kapsách drobné a žebrákům se nedávají šeky. Byl ten den naměkko, měl vypnutý mobil, odtržen od Ameriky, od své profese.

Bezdomovec se zlehka uklonil. „Pámbů zaplat, mladý pane.“

Trocha ironie, neboť nebyl starší než dárci, nicméně ztělesňoval věčnost. V poděkování nezněla urážlivost ani pokora, spíš srozumění dvou lidí na stejném okruhu.

„Prochlastá to,“ poznamenal Mazanec, když pooděšli.

„Tak at. Je to draze vykoupená svoboda. Jsem jako on. Bezdomovec, jenomže bohatý. Adoptuju příbuzné. U nás je tohle hrdelní zločin do sta metrů od sídla společnosti,“ ukázal na cigaretu, kterou si muž zapaloval. „Jeho nikdo nebuzeruje. Morálka je podobně nakažlivá jako zlo.“

Boháč se ten den chtěl zbavit břemene. Přijel se do Prahy otevřít,

seškrábat teflon exekutiva. Měl potřebu filozofovat. Celé to odpoledne se v něm mísila srdečnost s pohrdáním, vřelost a jízlivost, ironie a upřímnost.

Vrátili se přes most a kolem vypuštěného kanálu došli do Podbaby. Před Kauflandem koupili kapra, živého, tři a půl kila. Obloha už zase prosvítala, mraky se dělily jako bavlněné bombóny. Docházeli v soumrácném purpuru.

Američan bydlel v hotelu Mandarin na Malé Straně. Tradovalo se, že tady bydlela jedna Nerudova postava. Nyní převažovala čínská klientela. Měl i pracovní schůzky, přijal několik vedoucích skladů, ale v podstatě tu byl inkognito. Zašel si na koncert v Klementinu, do kostela Panny Marie Vítězné za rohem, probudil se v něm zasutý křesťan. Ne že by hledal ony pardony skýtající vyproštění duší z očištění. Krmil osla a kozu v ohradce před svatým Jezulátkem.

Na Štědrý den přivezl taxíkem hromadu dáreků. Dali je pod stromek v ložnici, aby to děti neviděly.

Vzpomněl si na konzervárnu a nabídl se, že zabije kapra.

„Pojď sem, Moby Dicku, nacpu ti palec do huby.“ Technika, jak rybě znemožnit, aby sebou mrskala, když se vytáhne z vany. Berunka s Matýskem se zájmem sledovali postup. Nepatřily mezi děti, které tvora litují a žádají jeho propuštění do Vltavy. Projevovaly bezelstnou dětskou krutost.

„Prašti ho pořádně, Vojto, at netrpí,“ radila Berunka didaktickým tónem (rodiče jí poradili, aby ho oslovovala původním křestním jménem). V devíti letech ještě věřila na Ježíška, ale byla už na hraně. Hosta si oblíbila, dýchal zámořím, tušila, že hledá teplo domova, zapomenutou hračku na zadním dvorku.

Američan uřízl hlavu, vyvrhul vnitřnosti. Berunka s Matýskem se sázeli, jestli to bude jikrnáč, nebo mlíčňák, ale dočkali se zklamání. Kapr nebyl ani jedno, ani druhé, musel ze sebe pohlavní totožnost někde vypustit. Žádné mlíčí, žádné jikry. Zůstaly v sádkách nebo v kádi.

„Hermafrodit,“ divil se Souček. „Transsexuál.“ Oddělil žluč, vyhodil střívka. Potom s pomocí kombinaček stáhl kůži a kapra vykostil. Vyřízl páteř s hrudním košem a posekal v porcích mezisvalové kůstky ypsilonky. Na ředitele nadnárodní centrály si počínal neobyčejně zručně.

„Neříkám, že tam žádná kostička nezbyla, ale přepraží se a při troše opatrnosti může jíst kapra i Matýsek.“

Olina porce smažila tradičně v trojbalu. Mezitím uvařila polévku a rozmixovala do ní dušenou zeleninu. Salát dělala včera. Děti si v lavóru pouštěly měchýř z kapra. Poslouchaly koledy. Počítače a laptopy byly pod zámek, mobily vypnuté.

Snědli kapra, všem chutnalo. Bert se nad soustem zamýšlel, jako by kalibroval každou kalorií. Uvažoval. Po večeři si šli chlapi zakouřit na balkon, děti umýt ruce do koupelny. Konečně se z ložnice ozvalo cinknutí malého gongu a děti běžely ke stromečku. Dveře odemčené, okno otevřené, Ježíšek uletěl. Dostavili se dospělí. Řekli „je“.

Pod stromečkem ležely dárky a hračky, mnohé v obalech od Ježíška ze státu Washington. Kupodivu na žádném nebyl Santa Claus. Mazancovi přivezl strýček galon dvanáctileté whisky Canadian Malt, Olině náušnice s pravými perlami (ach!) a poslední řadu parfémů od Yvese Saint-Laurenta, šampony s obrázkem popravu

Marie Stuartovny (Head & Shoulders). Děti dostaly kromě patronátních listin mluvící pannu, dinosaura a robota ve stejnokroji mušketýra.

Bert Sawchuck zažíval ztracené pocity. Ne že by se mu tlačily slzy do očí, ale byl zjevně unešený do vzpomínek a prostých radostí. Unikl Vánocům červených tahačů s kokakolou. Berunka se mu uvelebila na klíně, luštili návod k sestavení rotopedu. Potom jedli cukroví a hráli kanastu. Nakonec šly děti spát, každé se svým plyškem, kterého dostaly k diplomu.

Spolužáci vypili půl láhve whisky, vzpomněli učitelů a spolužáků. A rozhodli se zajít ke Gothardovi na půlnoční. Olinu nechali doma, protože ženy milují mytí nádobí o svátcích. Na nebi svítil tenký Měsíc, mraky už zmizely. Kostel byl plný, kněz mluvil o církvi, která už nemůže ustupovat; betlém je bašta poslední obrany. Věřící šli k přijímání

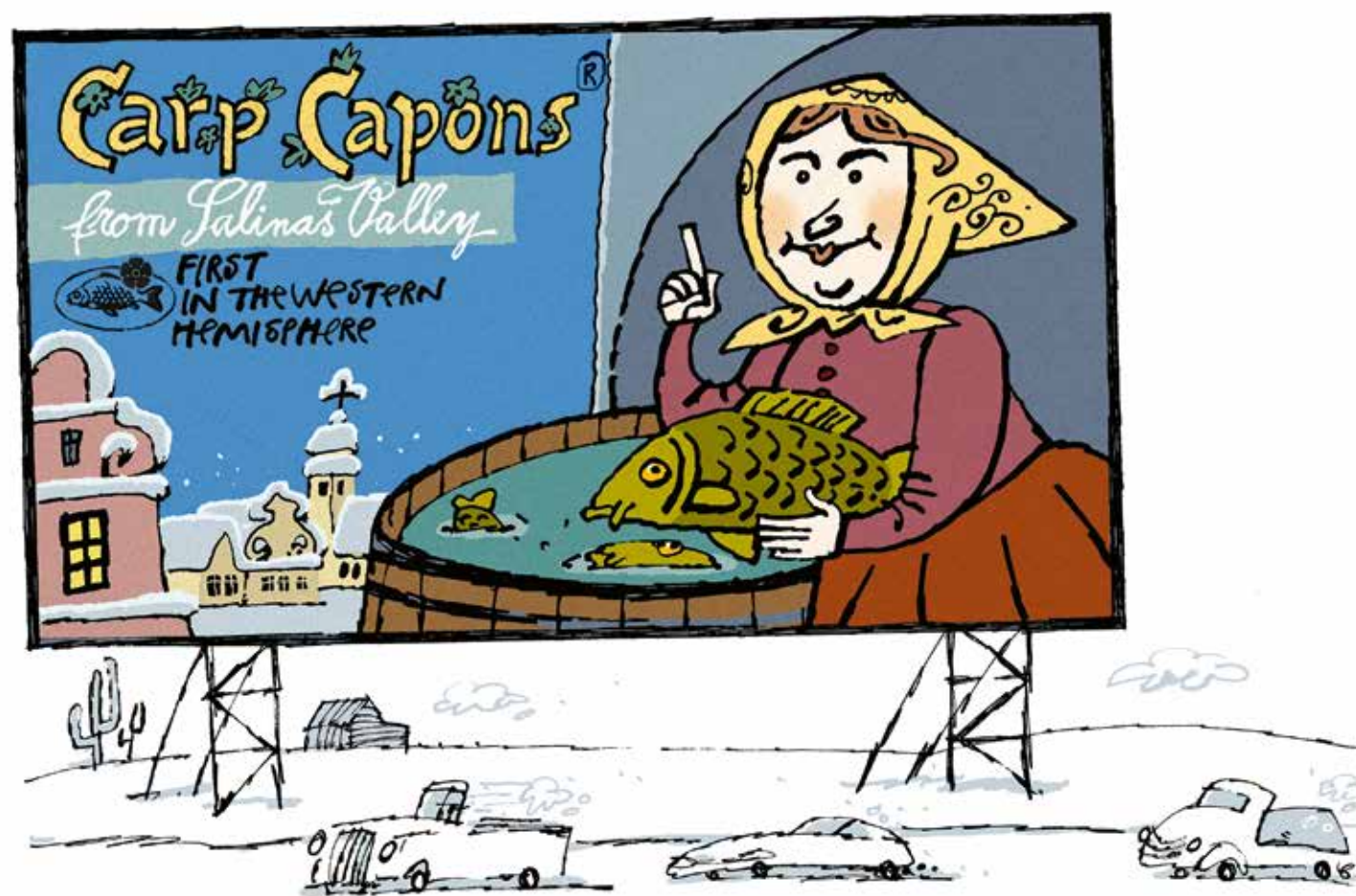
a po mši si podávali ruce. Američan, lehce podroušen, se s nimi objímal. Působil robustně a křehce zároveň.

Venku se nadechl mrazivého vzduchu. „Při maximálním zhodnocení úrokových sazeb a stabilním grafikonu Dow-Jonesova indexu se v příštím roce dočkáme další komety,“ ukazoval prstem nad věž kostela. „Koupím Karlštejn.“ Všichni rádi věřili. Všichni byli naši furianti. Cestou domů se zamyslel a překlasičkoval kometu na asteroid (nemá ocas).

Doma ještě něco vypili. Souček si chtěl zavolat taxík do hotelu, ale Mazanec přiměl milionáře přespat v kuchyni na gauči.

Kapr mu vnukl obchodní záměr. Po návratu do Ameriky vytvořil ve společnosti agrární divizi. Převedel tisíce námezdních dělníků do kategorie rybníkářů. Byli to ilegální běženci ze státu Guerrero, nejchudší oblasti Mexika,

kterí mluví jen málo španělsky a skoro vůbec anglicky. Otročí na plantážích udušení v mracích vražedných pesticidů a dostávají 73 centů za vědro rajčat nebo brokolice. Žijí v hrůze z la migrý, což je cizinecká policie, která je chce deportovat zpátky. Čech prosadil uzákonění trvalého pobytu, pracovní povolení a zvýšení minimální mzdy. Nechal je zaučit. Od třeboňského rybářství koupil ochrannou známku pro západní polokouli a vybudoval v Salinas Valley sádky a rybníky větší než Rožmberk, zpracovatelský závod a mrazírny. Vedle nich založil farmu domácích mazlíčků, ve které živí vydry z přidružené výroby. Postavil výzkumný ústav, kde šlechtí kastrované ryby bez mezisvalových kostí (Nobelova cena za genetiku); tržní váhy dosahuje kapoun po dvou letech. Stal se z něj gurmánský hit. Na obalu produktu je Ladova hospodyně s vánoční rybou u kádě v podloubí zasněženého maloměsta.

DOBRÉ RÁNO, VIETNAME!

Co z balkonu v 33. patře zní před šestou ranní jako vzdálené a neutuchající bzučení včel, se při vmísení do osmiproudové dálnice mířící do centra hlavního města promění v konkrétní zvuky tisíce mopedů. Naše auto působí v provozu jako ostrůvek obklopený mořem mopedů, které ho za permanentního troubení chaoticky objíždějí ze všech stran. Asi po hodině jízdy nepravidelnou

rychlostí se nám podaří dojet z jihu Saigonu (většina místních si na nový název z roku 1975 nikdy nezvykla) na jednu z jeho výpadovek v severozápadní části města. Po dalších dvaceti minutách provoz i troubení pomalu slábne a my přijíždíme do malé vesničky Phu Hoa Dong Village v Cuchi Districtu, která je oficiálně stále ještě součástí hlavního města Ho Chi Minh City.

Vítá nás paní Lan, zatímco její dcera Phuong dělá na peci jednu placku za druhou. Ve Vietnamu je ruční výroba rýžového papíru výhradní činností žen. Ve většině rodin se dědí z generace na generaci, jak nám vysvětluje Lan a dodává, že toto řemeslo učila svou dceru několik let. Sama vyráběla rýžový papír téměř 50 let, teď se více věnuje obchodu a výrobě ostatních produktů z rýže, například vynikajícím Banh Phong Tom (rýžovým chipsům se sušenými krevetami) a její práci převzala dcera Phuong.

V samotném Cuchi Districtu je asi 600 rodin vyrábějících rýžový papír, ale jen 40 z nich zůstalo u tradiční a původní výroby, ostatní investovali do strojů a výrobu zautomatizovali. Strojová výroba je výkonnější a efektivnější, ale pro Lan a její rodinu je důležitější předat tradici z jedné generace na druhou a pokusit se tento způsob obživy udržet co nejdéle.

Když jsem zmínila brzké dobré ráno, Phuong pravidelně vstává v jednu hodinu ráno, aby vytvořila čerstvou rýžovou pastu, ze které se placky vyrábějí. Potom rozpálí kamna, kde zužitkuje vše, co může sloužit jako palivo, od starých účtů až po prázdné kokosové skořápky. Část tepelné energie používá k ohřívání vody na vaření. Jinými slovy, vůbec nic nezůstane na zmar, zrecyklují vše organické a získanou energii využijí na několik způsobů. Phuong pak zasedne na svou oblíbenou stoličku, vezme oblíbenou naběračku a pracuje do 11 hodin dopoledne a po obědě znovu.

Těsto nalévá na bavlněné plátno, pod parou placku několik vteřin dusí, posléze umně namotá na roli a nakonec rozprostře na bambusové rošty, kde se placky na slunci suší. Za den udělá takových placek 800 až 1200, dle počasí a pracovitosti. Sto placek rýžového papíru posléze prodávají v přepočtu za šedesát korun restauracím nebo je dodávají na místní trhy.

S tvorbou Lindy Wrong (*1989) se pojí témata rostlinné a zvířecí říše, rituálů, mýtu, ekologie, městské džungle se světly popkultury a každodenního přežití ve světě chaosu. Přichází s osobní reformou těchto témat, která redefinuje a přináší nejen vážnou legraci a narativnost do každého ze svých děl. Její práce osciluje na pomezí klasického umění, instalace a designu.

Spojením jednotlivých zdánlivě nesourodých elementů v komplexní příběh vytváří dramatické instalace. Pokaždé jiné, v jiném čase, prostoru, kontextu. Dramatičnost, kterou používá, někdy až hraničí s teatrálností, dokresluje prožitek a možnost vyjádřit pomocí materiálu a prostoru, terapie, snu či prosté přítomnosti okamžiku to, kdy se okolní svět zhmotňuje tak, jak jej vidí jen ona.

V dílech, kde je figurální ztvárnění a hledání identity skrz zvíře součástí obrazu existencionální kontinuity. Zvíře je použito jako atribut, navozuje asociace nejen ze snů a mýtů, osobního života, cestování a každodenní zkušenosti. Provázanost jednotlivých symbolů vycházejících nejen z archetypálních hlubin kolektivního nevědomí, pojmání role zvířete a jeho vyobrazení v umění, nalezení vlastního mysticismu a rovnováhy, je vyobrazením tady a teď.

Rozdílné přístupy nahlížení na umění během studií (od konceptuálního, architektonického až ryze sochařský) využívá v tvorbě k vytváření vlastního jazyka.

Linda diplomovala v ateliéru Lukáše Rittsteina a během studií na pražské Akademii výtvarných umění (AVU) si prošla ateliéry Monumentální tvorby Jiřího Přihody, ateliéru Intermédia 2 – Pavly Scerankové a Dušana Zahoranského. Mezi roky 2011 a 2016 studovala v Ústí nad Labem v ateliéru Jiřího Kovandy. Kromě Čech vystavovala také v Yogyakarta, Německu, Polsku a Ukrajině. Byla na několika zahraničních rezidencích a v současné době absoluuje doktorská studia na AVU a ve svém výzkumu se zabývá materiály a uhlíkovou stopou v současném sochařství.

Linda WRONG

Living in a fantasy while have no reality

Figurální kompozice s animálními prvky je symbolickým znázorněním mezi dívkou – královnou, kterou Wrong ztvárňuje jako sebe samu, zvířetem a dalšími sochami, volně vyjadřujícími uspořádání současného světa. Propojením vzájemných vztahů v díle nachází odpovědi na existenciální otázky smyslu života, dekadence a tlaku dnešní materialistické doby vyvíjeného na jedince.

Magic Garden

Skrytá zahrada jako jedno z posledních útočišť bájných predátorů střežících posvátné místo. Černé obrysy exotických rostlin se spojují a nárokuje si naši pozornost v naději, že se nás dotknou. Ztracený ráj, kde vládne dokonalost a nesmrtnost. Skrz hravou instalaci výstava Magic Garden ukazovala poslední nedotčenou přírodu, tu, kterou možná už brzo svými zásahy ztratíme. Perlu ukrytou v betonové džungli velkoměsta.

Year of the Tiger

Golden Chainzz

Site-specific dílo pro kolektivní výstavu *Mládých vlků běhá v okolí tomto dosti* pro rožnovský park, které vychází z místní pohádky O vojákovi, synu kovářově, kde hlavní hrdina dokáže vyhrát pouze za pomoci zvířat – lva, medvěda a psa.

LUV bazar

Dílo tematizuje aktuální fenomén deformace reality zprostředkované ve virtuálním světě mobilních telefonů. Jedná se o novodobou parafrázi Paridova soudu. Wrong v tomto díle naráží i na problém sebeprezentace a partnerského seznamování či představ o ideálu umělé krásy odtržené od reality.

PRALINKY S PIVNÍ PÁLENKOU BERNARD

Čokoládový bonbon z hořké čokolády s tekutou náplní z Pivní pálenky Bernard. Vyrobeny v tradiční české čokoládovně Janek. Původní receptura výhradně pro Rodinný pivovar Bernard.

V prodeji na eshop.bernard.cz
a na našich **značkových prodejnách**.

z pivovaru

Šest ocenění jsme si přivezli z Žatce z Dočesné 2022. První místo za Jedenáctku, druhé místo za Černý ležák a čtyři třetí místa za Kvasnicovou desítku, Jantarový ležák, Bernard s čistou hlavou Free a Bernard Pšenici.

První Bernard Pub byl otevřen před deseti lety v Jeseniově ulici v Praze. Celkově je nyní otevřeno 12 podniků, nejnověji jde o Bernard Bary ve Vyškově v tamním aquaparku a v Litvínově. Ke konci srpna odebíralo naše pivo 3730 restaurací a hospod. Před rokem to bylo 3600.

Už teď se můžete těšit na příští Bernard Fest. Odehraje se o předposledním červnovém víkendu, tedy 16. a 17. června 2023. Jde o změnu původně navrhovaného termínu, který byl o týden později.

V degustační soutěži České pivo 2022 se v kategorii tmavých piv stal vítězem náš Černý ležák. Mezi dalšími oceněnými pivy byl také Jantarový ležák a Bernard s čistou hlavou Free.

Letos ve Sladovně Bernard v Rajhradě u Brna plánujeme vyrobit 6,5 tisíce tun humnového sladu, který z větší části použijeme u nás v Rodinném pivovaru Bernard. Slad od nás odebírá také řada minipivovarů. Letošní sladovací kampaň odstartovala 12. září.

Výroba tradičního humnového sladu v Rajhradě má letos za sebou již 150 let své existence. Jedná se o jednu z největších humnových sladoven v Evropě, založenou v roce 1872. K významnému výročí jsme vydali knihu 150 let rajhradské sladovny Bernard.

Na začátku června jsme otevřeli naše Návštěvnické centrum Bernard. Od té doby do konce letních prázdnin k nám do pivovaru přišlo 3360 návštěvníků. Na novou rozhlednu vybudovanou kolem pivovarského komína si vyšláplo 5294 lidí.

Dvouletá holčička vypadla z okna bytu do řeky a začala se topit. Naštěstí byl nedaleko Petr Jirout, který neváhal skočit z několikametrové výšky do mělké řeky a dívčinku zachránil. Odvážný a příkladný čin jsme ocenili Bernardovou cenou, předali symbolické zlaté srdce a pivo na rok zdarma.

Optimista má lepší prognózu

Aleš Linhart | kardiolog

Zdraví je největší hodnota, jakou máme. Proč si jí tedy nevážíme víc? Jak to můžeme udělat? A proč nestačí „jen“ žít dlouho, ale je třeba žít kvalitně? Odpovídá muž, který zná česká srdce jako málokdo jiný.

Pane profesore, platí, že ekonomická krize je zároveň i krizí zdraví, konkrétně potíží se srdcem?

Cesta mezi socioekonomickou situací a onemocněním srdce je relativně vzdálená, ale zdá se, že to jsou opravdu spojené nádoby, které fungují velmi spolehlivě. Když si vynesete HDP a k tomu kardiovaskulární úmrtnost, vidíte, že to sleduje jistou křivku – a my jsme v bodě zlomu.

V jakém smyslu?

Zlepšující se ekonomická situace už povede jen k relativně mírnému zlepšování, ale zhoršující se stav povede k velkému zhoršení. V Irsku byl po finanční krizi roku 2010 nárůst kardiovaskulární mortality přes sedmáct procent. Souvislosti jsou logické: když máte hluboko do kapsy, aktivity spojené se sportováním, volným časem či kvalitním stravováním zpravidla škrtneme první. Stres zároveň vede k větší konzumaci alkoholu, ke kouření, lidé nemají tolik času, energie a nálady se o sebe starat. Platí to všude na světě. Dá se dokázat i těsná souvislost mezi zaměstnaností a rizikem kardiovaskulárních chorob, vzdělanější lidé mají větší snahu se o sebe starat. To není nic

pejorativního, jen dobře zmapované objektivní souvislosti.

Co tedy dělat, když se žene bouře?

Očekáváme, že vývoj nebude pozitivní a už před rokem jsme nastartovali kampaň Nemocné české srdce. Snažíme se ukázat, že Česká republika nezačíná z dobrých čísel, že kardiovaskulární riziko je u nás opravdu vysoké, že není dobré rizikové faktory podceňovat. A že je naopak správné přijít včas, když mám potíže. Raději stokrát přijít zbytečně než jednou pozdě. Tu kampaň budeme neustále opakovat a možná až sami sebe otravovat tím, že budeme pořád zdůrazňovat ty samé principy.

Co je základem? Prevence?

V apelu na preventivní prohlídky určitě nebudeme ustávat, ačkoli to je věc ležící na bedrech praktických lékařů. Je docela paradoxní, že Česko má asi nejluxusnější systém preventivních prohlídek na světě, který hradí obecné zdravotní pojištění. Jenom bychom chtěli, aby je všichni využívali. Informace by měly proniknout i k mladé, školní generaci. Děti by měly vědět, že je normální nekouřit, že je potřeba se hybat a dávat na sebe pozor,

protože nové tělo není něco podobného jako nová karoserie u auta.

Proč jako Češi tolik kouříme a máme takovou nadváhu?

Začínali jsme ze špatných čísel v 80. letech, od té doby docházelo k velmi výraznému zlepšení kardiovaskulární úmrtnosti a nemocnosti, prodlužoval se věk dožití, a to šlo na vrub právě poklesu srdečních příhod v mladším věku. V posledních letech však nastalo něco, co profesor Pířha označil velmi trefně: Mejdán skončil. Okolnosti, které přispěly k tomu, že zde klesala úmrtnost na srdeční choroby, se vyčerpaly, a začínají převažovat negativní vliv. Odhlédněme od toho, že populace stárne, což s sebou nutně ponese nárůst srdečních chorob. Narůstají i v segmentech mladších ročníků, od USA po západní Evropu. Zkrátka už to nemáme jak dělat bez nových moderních opatření a důrazu na prevenci. Stejný problém řeší i jinde, my jsme na tom ale pořád relativně špatně.

Proč?

Moc kouříme, moc pijeme, máme mnoho kil navíc a jíme málo ovoce a zeleniny; když vybarvíme mapu

Evropy podle spotřeby zeleniny, takový světlý ostrov uprostřed bude Česká republika, kde se zelenina konzumuje optimálně zprocesovaná přes prasátko. Daří se to ovlivňovat jen velmi pomalu. Stále kouří spousta mladých lidí a přechod na elektronické cigarety nás nespasí – normální je prostě nekouřit. Vztah Čechů k alkoholu je taky svým způsobem nenormální: je zde společensky akceptováno, že se pije a dokonce že se pije každý den. Je potřeba říct, že Češi umí relativně dobře pít, jsme trénovaní a těch, co se zpíjí do úplného bezvědomí, je tu relativně málo. Ale pijeme moc.

Nejsme v tom sami, na světě už dnes trpí víc lidí obezitou než podvýživou. Proč? Vždyť kilogramy navíc tak komplikují život.

Život komplikují strašně. V naší kotlině máme nějakou genetickou výbavu, která k tomu malinko inklinuje, ale tím to neobhájíme. Ono je důležité se podívat nejen na váhu našich pacientů, ale i na jejich zdatnost.

Vy říkáte: Lepší tlouští v kondici než kavárenský povaleč s nízkým BMI.

Přesně tak, to nás podle mě trápí ještě víc než nadbytečná kila. Nadváha a obezita jsou u nás dány množstvím fyzické aktivity a skladbou stravy. Tu máme posunutou k vysoko kalorickým potravinám, což ovlivňuje vysokou míru cholesterolu, spotřebováváme obrovské množství soli, což zase dost často vede k tomu, že pijeme – a pijeme pivo, které obsahuje spoustu cukru. Je to takový začarovaný kruh. A není to jen problém Česka, ale celé řady evropských zemí včetně těch, kde bychom to možná tolik neočekávali, i Řecka. Životní styl a nadbytek všeho, co máme k dispozici, samozřejmě hraje obrovskou roli.

Ono ani Středomoří už není plné starých, hubených a spokojených lidí, ne?

Je to takový paradox, že často našim pacientům doporučujeme středomořskou dietu, čímž máme na mysli, že mají jíst ryby a zeleninu a když si něco chtějí omastit, tak olivovým olejem, ale oni to pak zamění za konzumaci pizzy a těstovin. Rychlost světa a snaha o instantní řešení je jasná i ve skladbě stravy.

Je ale středomořská dieta pro průměrného českého pacienta finančně dostupná?

Musíme si přiznat, že není. Zelenina a ovoce možná ještě ano, ale ryby už jsou samozřejmě problém a dostupnost čerstvých potravin je problematická taky. Trh se přizpůsobuje poptávce, ale pořád se často díváme, když vyjedeme ven a vidíme, kolik jsou ochotní Francouzi nebo Italové utratit za dobrou rybu a kvalitní potraviny. Jenže oni to tak mají nastaveno, jsou zvyklí. My ne – a tak se vracíme ke knedlíkům.

Tolik strava, co další faktory?

Popravdě řečeno, je toho spousta. O kouření snad téměř není potřeba mluvit. Je tu pohyb, ale i další faktory, které rozhodují o tom, jakým způsobem žijeme a jak ze života profitujeme. Protože se ukazuje, že docela důležitou věcí je třeba obecná nálada

ve společnosti, schopnost se radovat z věcí, partnerské vztahy. Na to v hodnotovém žebříčku bývá často zapomináno, přitom pro nás jako pro zdravotníky to má zásadní význam. Pacient, který je po infarktu optimistický a snaží se bojovat, má velmi výrazně lepší prognózu než ten, který se propadne do deprese.

Co dalšího může rozpoložení naší mysli ovlivnit?

Víme, že rozvedení a osaměle žijící muži jsou pacienti s horší prognózou než ti, kteří žijí v partnerském vztahu. Ta mozaika je poměrně pestrá, neskládá se jen z cholesterolu a cukrovky.

Zároveň v Česku stále často platí ono: Pane doktore, dejte mi prášek! Máte energii lidem stále vysvětlovat, že bez jejich zapojení to nepůjde?

Když vidíte, že po velkém úsilí zbude jen hrstka těch, kteří ty rady vzali vážně a nějak je převedli do reálné praxe, vede to někdy člověka ke skepsi. Na druhou stranu působím v medicíně přes třicet let a mám pacienty, kteří tu, statisticky řečeno, neměli být dlouho – a do ambulance chodí pořád. Dělá mi radost, že ti, kteří přilnou k radám, jsou schopní

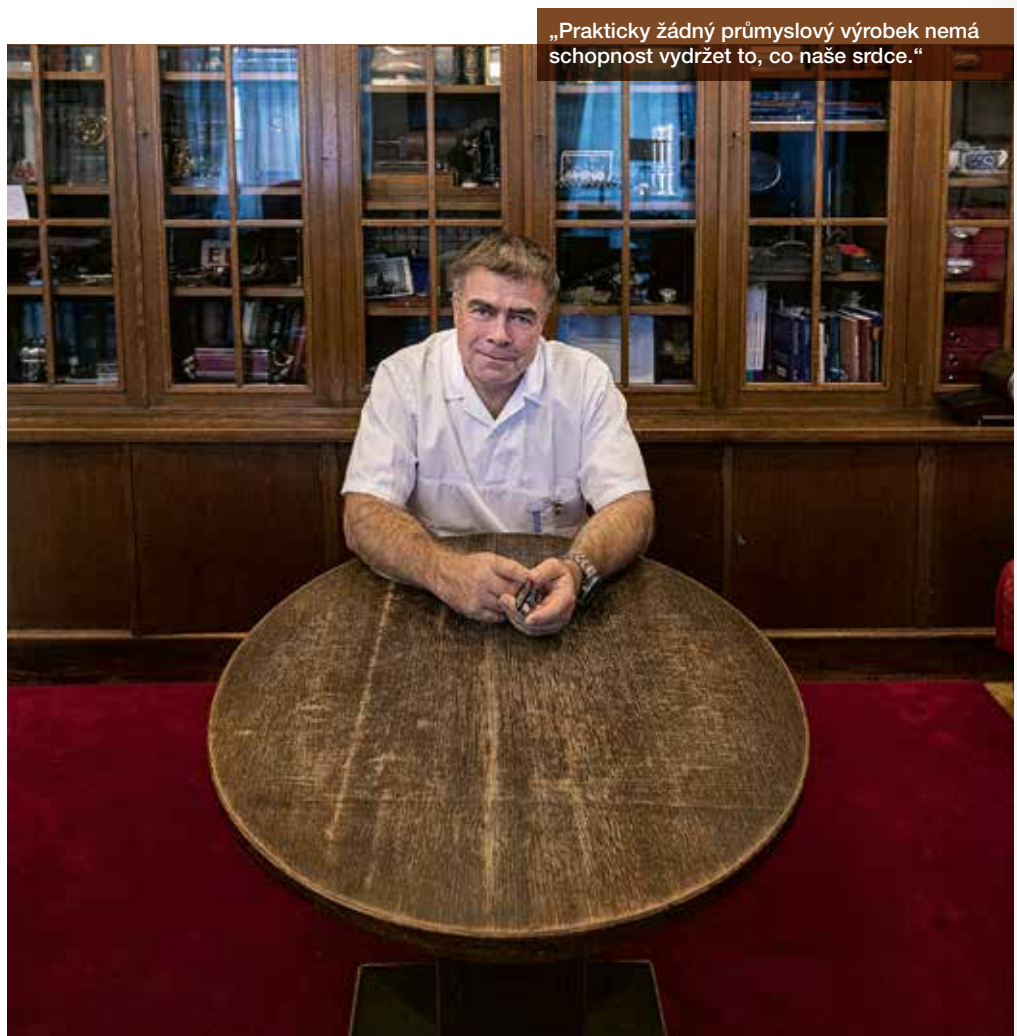
si velmi významným způsobem prodloužit život. Ne všichni, ale část ano. To dává naší práci smysl, jejím jádrem je těšení se z úspěchu. Lékaři ví, že léčí pacienta, který nakonec zemře, to je prostě biologická nutnost. Choroba vám zase vždycky nějak zúží hřiště. Ale jde o to, aby pacient, pokud možno, žil život kvalitní a na tom hřišti se pohyboval dobře.

Jak těžké je přesvědčit lidi, aby mysleli na vzdálenou budoucnost?

Když je někomu 25 let a řeknete mu, že pokud bude kouřit, hrozí mu za dalších 25 let infarkt myokardu, má pocit, že čtvrtstoletí je téměř věčnost. Ale život utíká poměrně rychle, pak máte před sebou stále ještě relativně mladého a teoreticky výkonného člověka a on přichází se zavřenými tepnami na končetinách či po prodělané mozkové cévní příhodě. To je samozřejmě tragické. Je potřeba si říct, kde je problém naší společnosti: Spočívá v tom, že žijeme déle a konec život trávíme nepřiměřeně dlouho v nemoci.

Neumíráme zdraví?

Ani zdaleka ne. Podle různých statistik trávíme posledních deset až dvacet let s nějakou chorobou,

ALEŠ LINHART

*1964

Profesor kardiologie a předseda České kardiologické společnosti, přednosta II. interní kliniky kardiologie a angiologie Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Tři roky strávil v pařížské nemocnici Broussais, absolvoval stáže na Texas Heart Institute v americkém Houstonu. Spoluzaložil portál www.6000kroku.cz, který má za cíl propagovat přínos chůze pro zdraví. Je ženatý, má dceru a dva syny.

kteří je relativně vážná a docela velké procento lidí po šedesátém roce věku už není schopno se samo o sebe postarat. My lidem nabízíme: Když všechno dobře půjde, tak se vám nic nestane. Chceme je sklonit na optimální trajektorii stárnutí, dovést je do důchodu v dobré kondici, aby měli kvalitní a pokud možno dlouhý život. Samozřejmě, je to abstraktní slib, do té doby vás může přejet vlak, auto nebo sem doputovat válka z Ukrajiny. A navíc to vyžaduje, aby pacient akceptoval, že se bude desítky let léčit.

Existují země, kde se toto povedlo dovést do praxe?

Ve Finsku měli velmi vysokou úmrtnost na cévní choroby, mimo jiné kvůli skladbě jejich jídelničky, a povedlo se jim situaci opravdu výrazně zlepšit, mnohem lépe než u nás. Jsme rádi, že tu jsou celosvětové příklady, že je možné mít vliv na fungování celé společnosti. Zároveň platí, že když s tím nic neuděláme, je predikce docela temná. V USA srdeční choroby stoupají a dokonce spočítali, že pokud neudělají nic, pokud budou dál sedět na mejdanu a plácát se po ramenou, tak jim do roku 2040 naroste kardiovaskulární úmrtnost o 40 procent. Což je hrozné číslo.

A zátěž pro celou společnost.

Zase jsou to spojené nádoby. Když dostane infarkt půlka mužů v produktivním věku, přestanou pracovat, platit daně. Je to trochu boj s větrnými mlýny, uvědomujeme si, že vždycky oslovíme jen část lidí. Ale ovlivníme ty, kteří jsou ochotní naslouchat.

Je důležité mít realistické cíle?

Vy třeba razíte, že denně stačí šest tisíc kroků, nikoliv deset tisíc, což je běžné

hranice, kterou vám nastaví krokoměr.

Nejlepší motivací k dosažení úspěchu je samotný úspěch. Když máte dílčí úspěch, ten konečný se dostaví daleko častěji. Před mnoha lety jsme s kolegy založili portál 6000 kroků, což není z naší hlavy, víme, že existují data, že pokud je ujdete aspoň částečně v kuse a s nějakou intenzitou, už to má výrazný efekt. Hlavní motivace je nedávat knižecí rady. To jsou vlastně nedosažitelné mety a my víme, že často naopak rozhoduje relativně málo. Přidat deset procent na krokové aktivitě dovede skoro každý – a když si zvykne, může přidávat dál. Snažíme se dávat rady, které je pacient schopný splnit.

I ohledně hubnutí?

Agresivní hubnutí je rovněž možné, ale pak vidíme pacienty s jo-jo efektem. Ztrácejí svalovou hmotu, hubnou rychle, pak přiberou tuk a vlastně se horší a horší. Raději méně a trvale. Setrvat v trendu je lepší než chtít dosáhnout tak trochu utopických cílů.

Navíc takový člověk půjde ven, bude mít lepší náladu...

Existuje například velká analýza dat, že stačí mít doma psa. Pokud vás ten pes má rád, což většina psů má, klesne vám riziko infarktu myokardu asi o čtvrtinu.

Kvůli procházkám?

Možná i kvůli nim, ale také kvůli dobré náladě, kterou máte z toho, že vás pes vítá. Podobné věci někdy nevyžadují úplně excesivní aktivitu. Už to, že se člověk donutí k nějakému pohybu, je samo o sobě pozitivní.

Co pro vás srdce vlastně je?

Extrémně sofistikovaná a neuvěřitelně vytrvalá pumpa, málokterý orgán v našem těle má stejnou

výkonnost a je až neuvěřitelné, co za náš život vydrží. Prakticky žádný průmyslový výrobek nemá schopnost vydržet to, co naše srdce.

Věda a léčba jdou neustále vpřed. Vidíte v tom i nějaká úskalí?

Za mě je vývoj velmi pozitivní, máme neustále dokonalější farmaka, diagnostické algoritmy, nové intervenční metody. Jsme schopní řadu pacientů ošetřit katetizačně a oni jdou domů po několika dnech bez rozříznutého hrudníku – po zásahu, který ještě nedávno představoval poměrně velkou zátěž. Ale jedno negativum v tom je, etické a finanční mantinely. Tedy do jakého věku a jaké kondice pacienta máme být agresivní, intervenční a poskytovat moderní terapii. Kolik jí máme poskytovat a v jakém finančním objemu, protože tohle všechno něco stojí – a tím víc, čím modernější metody jsou. Čistě teoreticky bychom mohli použít skoro neomezené zdroje na to, abychom se starali jen o jeden orgán, to si samozřejmě medicína nemůže dovolit. Vnímáme to jako negativum pro naše pacienty, ale ekonomicky je to nezbytná nutnost.

A co s tím?

Zlaté pravidlo neexistuje. Stane se, že přijde pacient staršího data narození ve výborné kondici, můžeme mu poskytnout celé spektrum léčby a my víme, že to má smysl, protože má naději na to, že tady bude řadu let a bude žít kvalitní život. Jindy přijde někdo mladší s tolika dalšími různými chorobami, že mu naše snažení život příliš neprodlouží. Musí se to řešit nikoli paušálně, ale individuálně. A je třeba zvažovat nejen objektivní, ale také subjektivní okolnosti, to znamená přání pacienta. To je dnes daleko důležitější věc než v minulosti.

Informační systém

STANDA FRČÍ NA KARATU
A NA ČEM JEDETE VY?

www.KaratSoftware.com

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

fejeton

Zrození hříchu

Rád bych se k tomu hříchu dostal co nejdřív. Moc dobře vím, jak náruživě se lidé o hříchy zajímají. Jakou cestu ale zvolit, aby byla co nejkratší? Asi začnu u té žabičky.

Jde o skokánka hnědého, ještě docela maličkého. Zpozoroval jsem ho včera u nás na zahradě. Nejdřív jsem zahlédl jakýsi pohyb, v periferním vidění se ocitlo cosi hnědého. Pokládal jsem to za list, ale pak to skočilo a hup, zmizelo to ve křoví. Žabička, tedy skokánek.

Naposledy jsem viděl skokana hnědého u nás na zahradě loni časně zjara. Koukám a vidím, na dně leží žába. Celá tuhá, deset minut jsem měl hledat hrábě, abych ji vytáhl. Hledal a našel, žabu vytáhl v domnění, že je to utopenec. Za chvíli se pohnula a důstojně odkráčela. Ona dokáže ležet bez hnutí celou zimu na dně, asi jako fakír v mystickém vytržení spí na dně hrobu.

Zastyděl jsem se za neznalost a za vytržení a rád bych se omluvil. Jenže jak? Nezbyla po ní ani mokrá stopa. Vzpomněl jsem si na ni až včera, při pohledu na prchající žabičku. Ano, prchala přede mnou a před tím, co jsem dělal. Právě jsem totiž dosek

trávník. Byl už pěkně vysoký, tak patnáct, dvacet centimetrů, nechal jsem ho volně růst čtrnáct dní. Skokánek v něm zřejmě bydlel a před sekačkou utekl a zachránil se ve křoví. Zachránil se tam? Určitě tam není žádný žabí ráj, v suchém jehličí nenajde konejšivou vlhkost patnáctimetrové travní džungle.

Hanba z loňska se vrátila a promítla se do lítosti zcela aktuální. Co s tím? Já sice už loni nastavil sekačku tak, aby sekala dál od země, ale pořád to, co dělá, vypudí skokánka z travního ráje prostě tím, že mu ho zlikviduje. Nahradí ho zelenou pouští, trochu vyšší.

Trápí mě to. Domnívám se, že odborný výraz pro mé soužení je „environmentální úzkost“. Už je to pár let, co jsem na environmentální úzkost někde při čtení narazil. Pojem mi připadal komický. Environmentální úzkost! Smál jsem se tomu, jenže smích mi environmentální úzkost za mysli nevypudil. Nefunguje, jako moje sekačka na vyhánění žabiček. Spíš působí jako lapačka a nacytá na sebe nejrůznější pochyby a pozorování. I na té naší zahradě ubylo ptáků a hmyzu (jedno souvisí s druhým) za patnáct let, co ji se ženou tak

pečlivě opečováváme. A není to nakonec tím, že ji tak pečlivě opečováváme? Čím déle o tom přemýšlím, tím větší pochyby o smyslu vlastního pečovatelského počínání mám a úzkost se ve mně prohlubuje. Mea culpa, mea maxima culpa, měl bych volat za patami prchajícího skokánka.

Bylo by to houbeles platné mně i skokánkovi, pomozeno by nebylo ani jednomu, ani druhému. Staří kajícíci se káli ze svých hříchů se stejným nulovým výsledkem. Měli aspoň vědomí vlastní hříšnosti, tedy – vedlo je to k bázni a skromnosti vůči vyššímu řádu. A copak ta environmentální úzkost není nic jiného? Sama naše existence znamená vpád do přirozeného bytí veliké planetární bytosti zvané Gaia. Nelze proti tomu nic dělat. Věci nenapravím, když přestanu sekat trávu, skokánků i ptáků a hmyzu bude ubývat. Ale vědomím nepatřičnosti na sebe vtisknu pečeť hříchu. Environmentální úzkost přeče jen aspoň trochu umenší moje kazisvětství. A to je ta pozitivní role hříchu. Jeho vědomím se lidé méně rozcapují, a to je dobře, proto je pánembohem přiveden do světa.

HLADOVÉ JÁMY

DAWSON CITY

KDYŽ SE BLÍŽÍ ZIMA, JDEME KOPAT HLADOVÉ JÁMY, ABYCHOM TU ZIMU PŘEŽILI. JE TO STARÝ ZVYK Z ČERNÉ HORY, ODKUD POCHÁZÍ BLACK.

NAUČIL MĚ TO TATÍNEK.

KOPAT JÁMY?

KOPAL VŠECHNO. JÁMY, ZÁKOPY, HROBY.

POD ZEMÍ SI TAM SCHOVÁVAJÍ ZÁSoby PŘED NÁJEZDNÍKY.

I FOTBAL DOBRĚ KOPAL.

TO TEN MŮJ O TOM JEN MLUVIL.

NIKDY NEVÍTE, KDY VÁS PŘEPADNE MEDVĚD, SOUSED NEBO JINÝ LOUPEŽNÍK A VŠECHNO VÁM UKRADNE A SEŽERE.

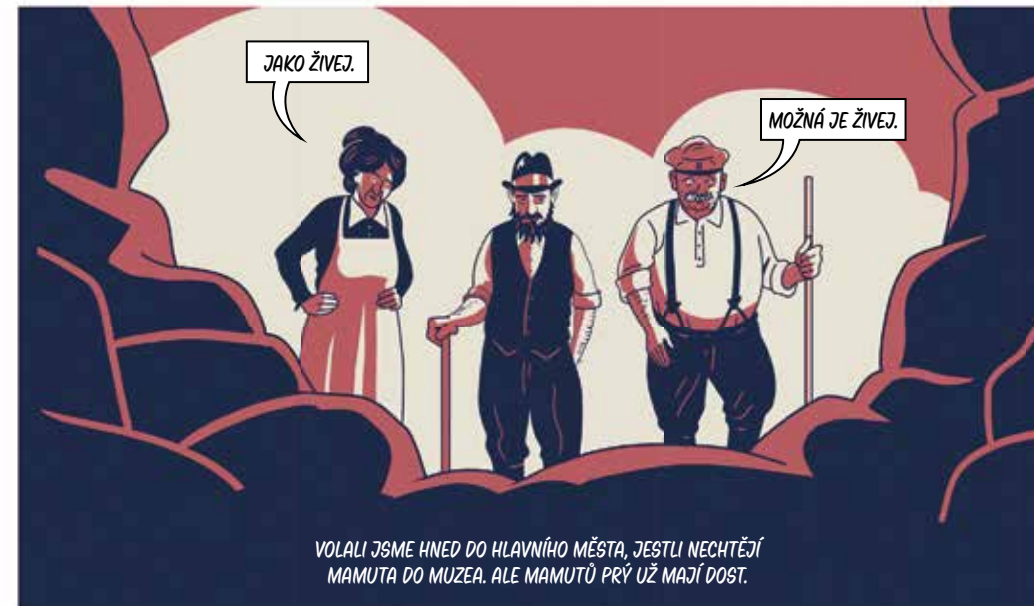

ALE ZAS O TOM MLUVIL DLOUHO A HEZKY.

HLADOVOU JÁMU ALE NIKDY NENAJDE, PROTOŽE JEN VY VÍTE, KDE JSTE JÍDLO ZAKOPALI. A TAK JSME KOPALI A KOPALI.

A PAK JSME NA NĚCO NARAZILI. BYLO TO VELIKÉ A CHLUPATÉ. MYSLELI JSME, ŽE TO JE TLUSTEJ BEN, CO SE PŘED PÁR LETY ZTRATIL. ALE BEN TO NEBYL.

JAKO ŽIVEJ.

MOŽNÁ JE ŽIVEJ.

VOLALI JSME HNED DO HLAVNÍHO MĚSTA, JESTLI NECHTĚJÍ MAMUTA DO MUZEA. ALE MAMUTŮ PRÝ UŽ MAJÍ DOST.

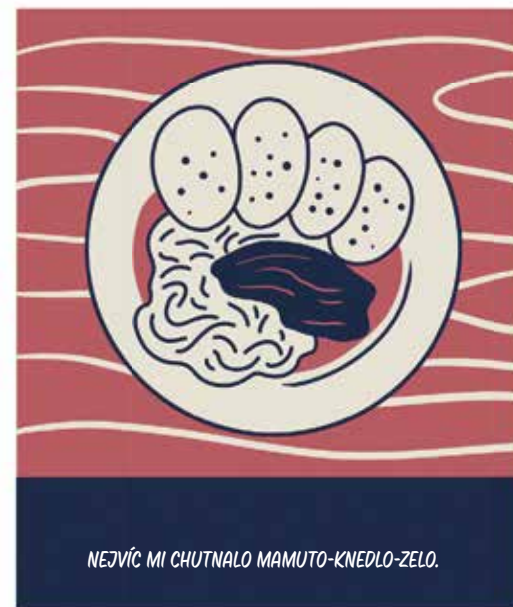

ŽIVEJ, NEŽIVEJ, SEŽEREM HO.

OMÝT RUCI A KE STOLU.

A TAK TEĎ ZKOUŠÍME NEJRŮZNĚJŠÍ MAMUTÍ RECEPTY.

NEJVÍC MI CHUTNALO MAMUTO-KNEDLO-ZELO.

JÁ PRASKNU.

JEŠTĚ BUDOU MAMUTÍ ŽLÁZY. TO JE LAHŮDKA...

ŠPATNÝ ALE NEBYL ANI MAMUT NA KMÍNĚ.

MAMUTÍ PAŠTIKA TAKY UŠLA, ZROVNA JAKO MAMUTÍ TLAČENKA. MAMUTÍ UCHO JAKO ŘÍZEK CHUTNAL STEJNĚ JAKO TEN VÍDEŇSKÝ. JESTLI ALE BUDEME MUSET JÍST MAMUTA AŽ DO JARA, TAK NEVÍM, ZDA SE PŘECE JEN NEDÁM NA TRÁVU, KOPŘIVY A KOŘÍNKY, JAK JE DNES VE MĚSTĚ V MÓDĚ.

Kanály, kola a van Gogh

Výlet do Amsterdamu nezačíná nejlépe. V letadle se vedle mě nacpe tlusťoch, který zabere i část mého sedadla. To by ještě nebylo tak hrozné, ale ten chlap strašně smrdí. Naštěstí let trvá jen hodinu a půl.

V dopravě z letiště se moc neorientuju, nevím, kterým z mnoha autobusů jet a kam, tak si беру taxi. Vyloží mě před malým hotýlkem The Veteran, každému ho doporučuju, je levný a čistý. V recepci ubytování zaplatím a jdu do svého pokoje, uložím kufřík a vyrazím ven. Kousek od hotelu se rozprostírá velký květinový trh a já slíbil dceři nějaké cibulky. Když chci zaplatit, marně hledám v batohu peněženku. Zůstala buď v pokoji, ale to si nemyslím, nebo na recepci. V peněženke mám veškerou hotovost a platební kartu. Polije mě pot, vypadá to, že budu pět dní hladý a na letiště půjdu pěšky. Vtom mi zazvoní mobil. Zdvihnu ho a podle hlasu poznávám recepčního. Mluví o peněženke a já jsem šťastný. V Amsterdamu jsou zřejmě poctivci. Vráťím se pro peněženku a jen tak nazdařbůh vyrazím do města. Kousek od hotelu je italská restaurace La Madonnina, studuju jídelní lístek a porovnávám ho s ostatními podniky v okolí. Cenově to hraje pro Italy, navíc mám italskou kuchyni rád. Restauraci vidím jako svůj hlavní jídelní stan, jen jednou si dopřeju drahou a výbornou večeři v portugalské restauraci Tasca jako vzpomínku na Lisabon.

Sním pizzu, vyfotím sochu Rembrandta na blízkém náměstí a jdu dál.

Ohromuje mě obrovské množství zaparkovaných starých kol (prý se tu hodně kradou) a četné vodní kanály, po nichž se plaví lodě s turisty. Nerad chodím podle mapy, dávám přednost improvizaci. Tady jsou skoro všechny ulice zajímavé. Jen staré domy jsou poněkud strohé, téměř bez ozdob. Architektura v historickém centru je podivuhodně jednotná, s jedinou výjimkou tu nestojí žádný moderní dům.

Náhodou se brzy dostávám do několika uliček, kterým říkají Red Light District. No, district je to skromný, opravdu jde jen o pár úzkých uliček a v nich výlohy se zataženými závěsy. Konečně stojí ve výlohách dvě ženy ve vyzývavém spodním prádle. Nenápadně si je prohlížím. Je jim tak okolo třiceti a nejsou ani hezké, ani škaredé. Když jedna vystoupí z výlohy, aby si zakouřila, jdu k ní blíž. Chvilí váhám a pak se zeptám, jak jde byznys. Rukou naznačí, že tak tak. „Baví vás tahle práce?“ zajímám se. Odpoví, že je to džob jako každý jiný. To si nemyslím, ale nechci s ní diskutovat, a tudíž o mě nemá zájem. Nakonec se ptám, jestli si ji můžu vyfotit, abych měl čím potěšit mužské čtenáře. „No pictures,“ odpoví rázně, típne cigaretu a zavře se ve výloze.

Do districtu se podívám ještě jednou, zajímá mě, jak to tam vypadá večer. No, žádný velký provoz to není, ale přece jen je ve výlohách víc žen. Opravdu nejsou moc půvabné, s mým libidem to ani nehne.

V každém cizím městě vždycky navštívím několik kostelů, které jsou samozřejmě i v Amsterdamu. Amstelkerk vyniká tvarem tvořícím téměř dokonalou krychli. Nový kostel (Nieuwe Kerk) postavili v patnáctém století a často se v něm odehrávají koncerty a výstavy. Nejstarší budovou ve městě je Starý kostel (Oude Kerk) s nádhernými vitrážemi ze sedmnáctého století. Tady se vyplatí chvíli posedět a kochat se krásou. Za nejkrásnější amsterdamský kostel je považován Vondelkerk postavený v devatenáctém století.

Ve čtvrtek se chystám na zlatý hřeb výletu (to byl pro mě hlavní důvod, proč jsem se vydal zrovna do Amsterdamu) – Van Gogh Museum. Je to galerie postavená v moderním stylu a zaplněná největší sbírkou umělcových děl. Chlapíka u vchodu se ptám, kde si můžu koupit lístek. Prý pouze online. Online?! Takhle jsem lístky nikdy nekupoval a mám strach, že to nebudu umět. Sednu si na lavičku v půvabné zahradě u dalšího slavného muzea (Rijksmuseum) a vytahuju mobil. Nejsem zrovna významný mobilista, akorát volám. Naštěstí je postup blbuvzdorný a za pár minut šťastně hledím na svůj lístek na příští den.

V Muzeu van Gogha jen autoportrétů vystavují deset. Dlouho stojím před slavným obrazem Slunečnic, ale i před dalšími, jako je Goghova ložnice: svou barevností – a nejenom jí – připomíná dětskou kresbu. Expozici projdu třikrát, abych si z ní co nejvíc zapamatoval. A koupím si magnetku s modrou kyticí. Už chci odejít, ale na poslední chvíli si všimnu, že v přízemí je ještě jeden velký sál. V něm jsou většinou malby bizarně pokroucených starých olivovníků, musely Gogha fascinovat.

Vracím se přes průjezd Rijksmusea – tam půjdu zítra – a blízko východu stojí mladý houslista. Hraje nádherně, tak mu do pouzdra hodím nějaké to euro. Když skončí, všimnu si u protější zdi mladé dívky. Nemá žádný nástroj, zřejmě se chystá zpívat. A zpívá nádherně staré písně (nebo árie?), z nichž poznám jen italské O Sole Mio. Vydržím až do konce a taky jí přispěju do klobouku.

Když jdu druhý den zpátky do Rijksmusea, je tam dívka zase a začíná zpívat. Opřu se o sloup a poslouchám její recitál, i když bych měl spěchat do muzea. Ale těžko odejít kvůli starým plátnům od moc hezké a šikovné dívky. Když skončí, vloží jí do klobouku dvacetieurovku (dívka se dívá a usmívá se) a oslovím ji: „Zpíváte nádherně, vy chcete být operní zpěvačkou?“ „Yes, it's my dream,“ odpoví. „Poslouchat vás je pro mě velký zážitek. A jste moc hezká,“ řeknu a přidám ještě několik kostrbatých vět. Ona se mě zeptá, jak se mi líbí Amsterdam a na jak dlouho jsem přijel a co dělám. Usměje se, když řeknu, že jednou bude opravdu slavná. Nakonec dívka dodá, že jí začíná za chvíli hodina francouzštiny, podá mi ruku, krátce zaváhá, obejmě mě a vlíplně mi pusou na obě tváře. A pak mi zmizí mezi lidmi v dešti. Mé srdce se chvěje, a kdybych byl mladý, vydal bych se za ní.

Rijksmuseum je také plné pokladů. Z obrazů starých nizozemských mistrů upoutá hlavně slavná Rembrandtova Noční hlídka nebo díla Jana Vermeera a z cizích umělců nechybí Goya, Veronese... V muzeu vystavují i nábytek, míšeňský porcelán nebo třeba domečky pro panenky.

Zajímavá je budova De Waag na konci jednoho kanálu. Připomíná hrad z údolí řeky Loiry, je tam kavárna, a tak čtvrt hodinku poseďm nad dobrou kávou. O chvíli později pozoruju mladíka, který dvěma tyčkami spojenými provázky nabírá z kelíku mýdlovou vodu a vytváří série malých i velkých bublin. Docela mu to jde, ale v Barceloně jsem zažil borce, který zvládl i několikametrové bubliny.

Každé město má mít park, kam se chodí odpočívat. Má ho i Amsterdam. Vondelpark založený v devatenáctém století má rozlohu skoro padesát hektarů. Je to ráj pro turisty, matky s malými dětmi a samozřejmě tu nechybí cyklisté, na ty si člověk musí dát pozor. Ale jinak, zvláště za pěkného počasí, je tu pohoda a člověk dá odpočinout unaveným nohám.

Šťastnou náhodou narazím i na Modrý most, který se klene nad řekou Amstel, ozdobený císařskými korunkami po vzoru mostů nad Seinou. Most zvaný Úzký je dřevěný a zvedá se ručně. Škoda, že královský palác, který v uctivé vzdálenosti hlídají dva kamenní lvi, není otevřený pro veřejnost.

Nakonec si nechávám coffeeshopy, kde se i uvnitř kouří – ovšem pouze marihuana. Chvilí váhám, jestli mám do jednoho z mnoha vstoupit a dát si profesionálně ubaleného jointa. Ale vzpomínka na to, jak mi kdysi bylo zle, když jsme zkoušeli vlastnoručně vypěstovanou marjánku, mě včas zarazí. Zážitek nechávám mladším a odvážnějším.

Při zpátečním letu mám štěstí. Žádný tlustoch, ale půvabná a hodně mladá cizinka s nádherným profilem. Občas ji nenápadně pozoruju, a když přistaneme v Praze, sundám jí těžký kufr a tašku a odměnou je mi milý úsměv, což je příjemná tečka za vydařeným výletem.

Původně stála v Písečné na Slavonicku mohutná gotická tvrz, přesné datum její výstavby není známé. V druhé polovině šestnáctého století tvrz přestavěli na renezanční zámek, jehož podoba se do současné doby příliš nezměnila. Nicméně výstavba pivovaru s komínem za první republiky zámku zcela neprospěla. V jeho vlastnictví se v průběhu staletí vystřídal několik rodů. V roce 1768 ho získali Collaltové, původně italská aristokraté, a patřil jim až do roku 1945. Po roce 1990 vlastnila zámek obec, která ho prodala úspěšnému podnikateli Josefu Kolářovi. Ten velkoryse a za cenu vysokých nákladů objekt i hospodářské budovy zrekonstruoval a přidal i několik nových prvků – velký bazén s vodotrysky a pravidelné kamenné zídky. Zámek a bohužel i park, z něhož je na zámek nejhezčí pohled, není bez souhlasu vlastníka pro veřejnost otevřený. Totéž platí i pro restauraci, která je určena pro soukromé akce. Nicméně zámek Písečné je názorným příkladem toho, že i soukromí podnikatelé dokážou historické objekty citlivě rekonstruovat a vdechnout jim nový život.

Zámek Písečné

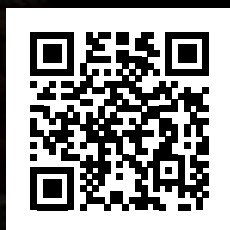

módní designérka
zakladatelka společnosti Bernardes Fashion s.r.o.

Lenka Bernardes

TVORBA ODĚVŮ A FIREMNÍHO DESIGNU NA MÍRU

www.bernardesfashion.cz

PIVOVARSKÁ ROZHLEDNA

PO-PÁ: 9:00-17:00
SO: 9:00-13:00
NE: ZAVŘENO